

PROGRAM OBUKE ZA VODIČE KANJONINGA

U Podgorici, 19.09.2017.

UVOD

Poceci kanjoninga potiču iz XX vijeka kada su prvi evropski istraživaci posjetili neke od kanjona Evrope. U drugoj polovini XX vijeka sa razvojem mokrih odijela stvorene su nove mogućnosti za razvijanje kanjoninga. Sami početak kanjoninga u Crnoj Gori datira od 1965.god. kada su članovi planinarsko-smučarskog društva "Javorak" osvojili kanjon Nevidio. Nakon toga slijedi pauza dvadesetak godina a glavni razlog je nemogućnost nabavke neopren odijela i koja su relativno skupa za naše prilike. Krajem 80-tih i početkom 90-tih kanjoning se počinje intenzivnije razvijati ali još uvijek sa oskudnom opremom. Tehnike sa užetom koje omogućavaju spustanje u kanjonima su prvenstveno proistekle iz alpinizma i speleologije ali su se na kraju potpuno razvile u svom pravcu. Tehnike koje su tipične za kanjoning razvile su se pod uticajem specifičnosti sa kojima se susrećemo tokom kanjoninga-voda (brza i opasna). Tokom poslednjih trideset godina svjedoci smo brzog razvoja različitih specijalizovanih tehnika pogodnih za kanjoning.

Ekspanzija turizma i informativne tehnologije dovele su do sve veće zainteresovanosti za kanjoning. Savremeni uslovi života i rada zahtjevali su drugačije i sadržajnije oblike odmora ističući u prvi plan tzv. "Aktivni odmor". Prateći ove zahtjeve turizam se sve aktivnije uključuje u popularizaciju kanjoninga i dovodi do toga da danas kanjoning nazivaju hitom turizma. U skladu sa ovakvom reputacijom kanjoninga naročito od 2004.god u CG. stvorili su se uslovi za drugačiji pristup i shvatanje kanjoninga kao turističke i sportsko-rekreativne discipline. Počinje nabavka najsavremenije opreme, bukiranje preko interneta, obilasci kanjona različite težine: Kanjon Škurde, Bogutovski Potok, Kanjon Grabovice, Međurječ kanjon, Kanjon Vruće rijeke, Inkov Potok, Kanjon Grlje itd.

Ljudi koji se danas bave kanjoningom u Crnoj Gori proistekli su uglavnom iz planinarskih društava i klubova jer je dio kanjoninga usko povezan sa alpinizmom pa otuda i prirodno da se planinari počinju baviti kanjoningom. Treba naglasiti da je poslednjih desetak godina učinjeno više za razvitak kanjoninga nego u svim prethodnim godinama zajedno.

S obzirom da i u svijetu ne postoji neka međunarodno priznata organizacija vezana za školu kanjoninga sve je veća potreba i obaveza da se to u skorije vrijeme realizuje. U svijetu postoji jedan broj organizacija (klubova) koji su napravili kvalitetne programe. Među njima se izdvajaju CIC i ICO-PRO. Treba napomenuti da su Slovenci osnovali prvi kanjoning savez i prihvatili školovanje po standardima CIC-a. Njihova kao i iskustva drugih razvijenih alpskih zemalja bila su nam od pomoći pri izradi ovog Programa. Ovaj Program je urađen po ugledu na standarde Kanjonig saveza Slovenije i CIC-a.

Mišljenja smo da se i u okviru Planinarskog saveza Crne Gore moraju stvarati kvalitetniji uslovi za školovanje ljudi za ovu sve traženiju i atraktivniju planinarsku sportsku disciplinu. U tom cilju potrebno je uspostavljanje i unapređenje saradnje sa referentnim kanjoning organizacijama iz alpskih zemalja, donošenje odluka, akata, organizovanje zajedničkih akcija i manifestacija, koordinacija, razmjena iskustava. Turizam i sport su dvije najmasovnije pojave savremenog društva koje objedinjuje kanjoning.

U skladu sa ovom Programom obuke iz oblasti kanjoninga i drugim aktima Planinarski savez Crne Gore u će se u narednom periodu organizovati obuka za vodiče, a sve sa ciljem da se napravi dobar tim koji će biti sposoban da na efikasan i siguran način popularizuje i valorizuje što veći broj naših kanjona. Takav tim će razviti mehanizme za sprečavanje i

rešavanje situacija opasnih po život u kanjonima i doprinijeti da se podigne svijest o važnosti zaštite prirode i životne sredine, a sve u skladu sa filozofijom da sredinu u kojoj se krećemo ne ostavljamo ili ostavljamo malo tragova.

Naši kanjoni su izuzetne vrijednosti koje je priroda podarila, a koje se mogu izvanredno iskoristiti i ujedno usmjeriti sve aktivnosti na zaštitu životne sredine.

Nivoi obrazovanja i obuke iz oblasti kanjoninga

1	2	3	4	5
40 do 120 sati	minimalno 130 sati	minimalno 300 sati	minimalno 600 sati	minimalno 2400 sati
POMOĆNI VODIČ KANJONIGA 150 sati	VODIČ KANJONIGA 261 sati (414*)	INSTRUKTOR VODIČA KANJONOGA 194 sati (598*)	STARIJI INSTRUKTOR KANJONINGA	

* Broj časova u zagradi predstavlja ukupan broj sati koje obuhvata obaveznu prethodnu obuku.

Plan i program zajedničke obuke iz oblasti kanjoninga, spisak predmeta i teme koje su pokrivena programima obuke za pomoćnika vodiča i kanjoning vodiča.

	IME PREDMETA - TEME
1.	Tehnike kretanja, spašavanje i samospašavanje u kanjoningu
2.	Komunikacija u kanjonu
3.	Poznavanje i korišćenje opreme za spasavanje u kanjonu
4.	Hidrologija i hidrodinamika
5.	Osnovi sportskog treninga
6.	Priprema za ture, sigurnost, odgovornost, dužnosti i obaveze vodiča
7.	Poznavanje i upotreba opreme - penjacke tehnike
8.	Čvorovi i njihova upotreba
9.	Nesreće, spasavanje, pravni aspekti, osiguranje
10.	Meteorologija
11.	Zaštita životne sredine u kanjoningu
12.	Terminologija
13.	Ronjenje, medicina ronjenja i davljenja
14.	Penjacke tehnike
15.	Osnove psihologije sporta
16.	Menadžment u sportu sa osnovama informatike
17.	Osnove sportske medicine i prva pomoć - specifična prva pomoć u kanjoningu
18.	Pedagogija, vođenje grupe, strategije vođenja, uloga pomoćnika
19.	Anticipacija i prevencija, situaciono odlučivanje
20.	Orijentacija
21.	Topografska karta - poznavanje i čitanje
22.	Geologija i vrste kanjona
23.	Tehnike spasavanja i samospasavanja uzadima (vertikalno spasavanje -iz divlje vode)
24.	Složene tehnike užadi
25.	Izrada sidrišta
26.	Tehnike penjanja i kretanja na problematičnom terenu
27.	Noćni rad
28.	Vođena tura – tura sa vodičem
29.	Vođenje grupe, strategije vođenja, psihologija vođenja, uloga vodiča
30.	Anticipacija kao sredstvo za procenu i smanjenje nivoa rizika, upravljanje kriznim situacijama
31.	Retorika, pružanje informacija (briefing) i komunikacija
32.	Organizovanje i sprovođenje ture
33.	Osnove pedagogije u sportu
34.	Spašavanje i ronjenje u opasnim vodama tokom kanjoniga
35.	Prva pomoć, organizacija, obaveštavanje o nesreći, prinudni bivač u kanjonu
36.	Vođenje po nemarkiranim planinskim stazama, orijentacija

**Nastavni plan i program iz oblasti kanjoninga, spisak predmeta i teme koje su
pokrivene programima obuke za instruktore kanjoning vodiča**

	IME PREDMETA - TEME
1.	Nastava, didaktika i andragogija
2.	Retorika i komunikacija
3.	Upravljanje izuzecima
4.	Ocijenjivanje
5.	Upravljanje stresom
6.	Upravljanje sigurnošću obuke
7.	Priprema dokumentacije

1:

POMOĆNI VODIČ KANJONIGA

1. Naziv programa

POMOĆNI VODIČ KANJONIGA

2. organizator obuke

PSCG, Komisija za kanjonig

3 Nivo obuke

Prvi stepen

4. Vođa obuke

Instruktor kanjoniga sa licencom PSCG.

U slučaju potrebe za vođu obuke može biti angažovan instruktor iz neke druge kanjonig organizacije koji posjeduje licencu u skladu sa ovim Programom (npr. iz Kanjonig saveza Slovenije ili CIC-a).

5. Stečene kompetencije, nakon obuke

Sposobnost vođenja organizovanih kanjonig tura svih nivoa.

Sposobnost rada u klubovima i društvima, koji su članovi PSCG, u kojima je edukacija iz oblasti kanjoniga namijenjena članovima i širem krugu zainteresovanih pojedinaca.

6. Predmeti

Predmeti programa obuke sa satnicom za zvanje "Pomocni vodica kanjoniga"

	Naziv predmeta tj. Teme	Predavači	Teorija (h)	Praksa (h)
1.	Tehnike kretanja, spašavanja i samo-spašavanja u divljim vodama Plivačke tehnike u divljim vodama, prelaženje vodenih tokova, ulazak i izlazak u vodenu struju, tehnike sa uzetom za spašavanje, kontaktno rješavanje , panika, pristup spašavanju		3	10
2.	Komunikacija u kanjonu Znakovni jezik, zvučna komunikacija, značaj komunikacije i uputstava, signali putem uzeta.		1	Ovaj predmet je prisutan u svakom trenutku praktične vježbe.
3.	Poznavanje i korišćenje opreme za spasavanje na divljim vodama Vrste užadi za spašavanje iz vode, karabineri, koturace, užad, noževi, pištaljke, poznavanje svrhe i mogućnosti opreme, njega opreme, skladištenje ...		1	
4.	Hidrologija i hidrodinamika formacije voda, brzina i snaga vode, uticaj padavina i riječnih basena, karakteristike bujičnih tokova ...		2	
5.	Osnove teorije i metodike sportskog treninga Osnovni sadržaj: Zakonitosti i planiranje sportskog treninga; psihosomatski status sportiste; Razvoj motoričkih sposobnosti; sredstva i metode razvoja motoričkih sposobnosti; kondicione pripreme, godišnji program obuke (mikrociklus, mezociklus i makrociklus), vježba planiranja jedinica;		1	5
6.	Priprema za ture, sigurnost, odgovornost, dužnosti i zadaci vodiča Priprema odgovarajuće opreme, organizacija		1	2

	logistike i značaj obezbeđivanja sigurnosti u kanjoningu, pre, za vrijeme i posle ture ...			
7.	Poznavanje i korišćenje opreme tehnike sa uzetom Vrste opreme, užadi, karabineri, druga tehnička oprema, lična oprema, njega i održavanje, svrha i pravilna upotreba tehničkih pomagala, čišćenje i skladištenje.		2	
8.	Čvorovi i njihova upotreba Čvorovi korisni za kanjonin, pravilna priprema, namjena, prednosti, slabosti i osobenosti.		1	4
9.	Nesreće, spasavanje, pravni aspekti, osiguranje Vrste i najčešći uzroci nesreća u kanjoningu, sukobi i pravne posledice, značaj sigurnosti i kako da se osigura da će šteta biti plaćena ...		1	
10.	Meteorologija Cikloni i anticiklon, topli hladni frontovi, vrste oblaka, vrsta i intenzitet padavina, formiranje kiša, razumijevanje i korišćenje vremenske prognoze i meteoroloških modela, posmatrajući razvoj vremena		3	
11.	Zaštita životne sredine u kanjoningu tehnike vođenja koje smanjuju uticaj na životnu sredinu, svijest vodiča o značaju zaštite životne sredine ... Ovaj kurs je prisutan u svakom trenutku praktične vježbe u kanjonima i prirodnom okruženju.		1	4
12.	Terminologija Terminologija u kanjoningu, slovenački, engleski, njemački i francuski prevod tehničkih pomagala, vodenih formacija, tehnike užadi, tehnike kretanja		1	
13.	Ronjenje, medicina ronjenja i davljenja tehnike ronjenja, rizik od ronjenja, disanje, utapanje, faze davljenja, spazam glasnih žica ,suvo-, mokro davljenje, komplikacije nakon uspješno završenog spašavanja...		1	3
14.	Tehnike užadi Tehnike užadi pogodne za kanjonin, spuštanje niz stijene, spuštanje niz uže, tehnike podizanja i spuštanja, metode fiksiranja užeta za sidrišta, koje omogućavaju oslobađanje pod opterećenjem, zaštita od penjanja, prelaženja, zaštita užadi od oštećenja ...			20
15.	Osnovi psihologije u sportu Osnovni sadržaj: osnovni podaci o psihologiji u sportu,; značaj dobre psihološke pripreme; Postavljanje ciljeva; problemi u praksi; motivacija; agresivnost; anksioznost; koncentracija; psihološka priprema (tehnike za opuštanje, poboljšati koncentraciju - autogenog treninga, i druge tehnike) odnos vodič - gost;		2	3
16.	Menadžment u sportu sa osnovama informatike i propisa Ključne teme: liderstvo i upravljanje u sportu; organizacija i funkcionisanje saveza i klubova; marketing u sportu; finansiranje sporta; međunarodna saradnja;		5	Praktična primjena IT je prisutna tokom cijele obuke
17.	Osnove sportske medicine i prve pomoći - specifična prva pomoć u kanjoningu, osnovni postupci oživljavanja Sportske povrede, ishrana, prva pomoć, hipotermija, česte povrede u kanjoningu, prva pomoć i šta može da se uradi sa ograničenim resursima, osnovne procedure reanimacije;		10	2
18.	Pedagogija, didaktika, menadžment grupe, strategije vođenja. Uloga pomocnika Teorijska osnova vođenja, edukovanje kroz vođenje, empatija i socijalno gledište, karakter vodiča, društveni odnosi unutar grupe, uloga pomocnika vodiča kanjonin u komunikaciji i kretanju unutar grupe.		3	4
19.	Anticipacija i prevencija, odlučivanje u situacijama Teorijske osnove analize situacije, planiranje, ponovo analize i korekciju planova, tehnologija donošenja odluka u stresnim situacijama, prioritete akcije		1	

20.	Orijentacija Osnove orijentacije, topografskih znakova, čitanja mape, korišćenje karte i kompasa za kretanje po zemlji, koristeći GPS tehnologije, digitalne mape.		2	
21.	Topografske karte-nacrti - priprema i čitanje Izrada topografskih planova kanjona, podaci koji se upisuju i znakovi koje predstavljaju, vodopadi, spuštanje niz stijene, mogući skokovi ili -tobogani, pozicija sidrišta, mjerila vodostaja.		1	1
22.	Geologija i vrste kanjona Vrste i svojstva stijena, oblici stijena, uticaj stijena na vodene tokove tokom padavina, mogućnost postavljanja sidrišta u različitim stijenama...		1	
23.	Čvorovi i njihova upotreba ... Čvorovi korisni za kanjoniranje, pravilna priprema, namjena, prednosti, slabosti i osobenosti.			1
24.	Tehnike spašavanja i samo-spašavanja sa užadima (vertikalno spašavanje iz divlje vode) Tehnike samospašavanja u slučaju zaglavljivanja uzeta u vodopadima, tehnike spašavanja drugih u slučaju zaglavljivanja uzeta u vodopadu, tehnike na sidrištu...			14
25.	Složene tehnike užadi Povezivanje dvije ili više jednostavnih tehnika užadi za formiranje tehnika koja omogućava prevazilaženje zahtjevnih dijelova kanjona...		1	12
26.	Izmjena sidrišta Optimalno pozicioniranje sidrišta u zavisnosti od smjera spusta, sidrišta sa jednom tackom i sidrišta sa više tacaka, važnost uglova između tačaka sidrišta, tehnike bušenja, mehanička i zalijepljena sidrišta.		1	1
27.	Tehnike penjanja i kretanja na otezanom terenu Osnove penjanja, zaštita i napredovanje u stijeni kretanje po klizavom terenu, kretanje po kamenitom terenu, različite tehnike kretanja u kanjonu bez tehničkih pomagala.			2
28.	noćni rad Vježbanje tehnika užadi i komunikacije u teškim okolnostima, razvoj pregleda situacije, timski rad.			3
29.	Vodenje ture Posjeta kanjona, praktičan prikaz vođenja tura, prezentacija o ulozi gosta, vodiča, pomoćnika vodiča...	)	1	4
			47	95
Ispitne obaveze			(2T+6P) 8	
Ukupno			150	

Nastavni čas traje 45 minuta.

7. USLOVI ZAVRŠETKA I USLOVI NAPREDOVANJA

USLOVI ZAVRŠETKA

U prvim danima obuke testiraju se sledeće vještine:

- a) fizička spremnost
- b) plivanje,
- c) osnovne tehnike sa užetom.

Približne orijentacione vrijednosti različitih sposobnosti koordinacije i fizičkih sposobnosti biće objavljene u svakom pozivu i mogu biti testirane u istoj ili izmijenjenoj formi već od

prvog dana obuke. Menadžeri obuke mogu, zbog bezbjednosnih razloga, da odbiju kandidata da učestvuje u obuci, ukoliko kandidat ne zadovolji propisane standarde (ukoliko je loš plivač ili ne vlada osnovnim tehnikama sa užetom)

Da bi se uspješno završila obuka za nivo1 (Modul 1), da bi se izašlo na ispit, potrebno je 100% prisustvo na svim teorijskim predavanjima i praktičnim vježbama. U suprotnom, kandidat mora ponovo prisustvovati cijeloj obuci.

Kandidati se tokom tečaja ocjenjuju svakodnevno, prema ustanovljenom sistemu ocjenjivanja, a procjena trenutnog stanja kandidata se predstavlja svakodnevno. Na kraju kursa, objavljuje se ukupna ocjena za svakodnevni rad.

Ocjenjuju se sledeće oblasti:

- a) Procjena bezbjednosti učesnika koji obavlja vježbu
- b) Priprema i prevencija
- c) Timski rad i komunikacija
- d) pregled situacije
- e) tehnika sa užetom
- f) divlja voda

Skala za tehničko ocjenjivanje (e i f) sadrži ocjene od 1 do 6

- 6 = bez greške
- 5 = manje greške
- 4 = više manjih grešaka
- 3 = velike greške
- 2 = ozbiljne greške – tehnika očigledno nije usvojena
- 1 = vježba je morala biti suspendovana zbog bezbjednosti učesnika

Skala za personalno ocjenjivanje (od a do d) sadrži ocjene od 1 do 6

- 6 = jaka ličnost, samouvjeren nastup, transparentna komunikacija, veoma dobar pregled situacije, veoma dobre pripreme, identifikacija opasnosti i sposobnost adekvatnog reagovanja, izražena ali ne pretjerana posvećenost bezbjednosti, dobar timski rad, dobra retorika.
- 5 = ličnost sa potencijalom za razvoj
- 4 = ambivalentna ličnost
- 3 = ličnost sa slabim razvojnim potencijalom
- 2 = blago nestabilna ličnost
- 1 = labilna ličnost

Kandidati su upoznati sa dnevnim procjenama.

Na kraju modula 1 se dobija prosječna ocjena svakog predmeta:

- a) USPJEŠNO = prosječna ocjena veća ili jednaka 4
- b) NEUSPJEŠNO = prosjek manji od 4

Propuštene kurseve ucesnici ne mogu zamjeniti drugim predmetima.

Na kraju Modula 1, organizuje se teorijski i praktični ispit. Za uspješno završen Modul 1, što je preduslov za ulazak u teorijski dio ispita, potrebno je da se postigne nedeljni prosjek pojedinačnih stavki sa ocjenom 4 ili više. Kandidat ima priliku ponovo da prisustvuje Modulu

1, kojim može da poboljša dnevne ocjene. Time može zamjeniti samo one dane kojima je ponovo prisustvovao.

Teorijski dio ispita se sprovodi u vidu pisanog testa, koji sadrži najmanje 80 pitanja iz glavnih predmeta. (menadžment odnosno vođenje grupe, divlja voda, tehnike užadi i spašavanja, meteorologija). Kandidati moraju da odgovore na pitanja za maksimalno vrijeme od 2 sata. Pitanja su izabrana od strane šefa obuke, u vrijeme kursa, iz baze podataka. Popunjen teorijski ispit mora biti 80% tačan iz svakog glavnog predmeta. Ukoliko se ne postigne ovaj rezultat, smatra se da teorijski ispit nije položen. U tom slučaju takođe nije moguće izaći na praktični dio ispita. U dogovoru sa ispitivačkom komisijom, teorijski ispit treba ponoviti – najranije nakon 2 mjeseca, a najkasnije 36 mjeseci od kraja predavanja. Ispit se može ponoviti do tri puta, a ako je podnosilac prijave neuspješan, neophodno je da ponovo pohađa obuku. Ukoliko su rezultati na granici (75% - 79%), rukovodilac obrazovanja odlučuje za dodatni usmeni ispit. Ako je usmena odbrana uspješna, praktični rad je moguće odmah sprovesti.

Praktični test se procjenjuje odvojeno od ocjenjivanja cjelokupnog modula. Metoda ocjenjivanja je ista kao i za modul, pa su ocjene između 1 i 6. Testom se procjenjuju sledeće oblasti:

- a) procjena rizika prilikom izvođenja vježbe učesnika
- b) Priprema i prevencija
- c) grupni rad (timski rad) i komunikacija
- d) pregled situacije
- e) tehnika užetom

Skalu za tehničko ocjenjivanje predstavljaju ocjene od 1 do 6:

- 6 = bez greške
- 5 = manje greške
- 4 = više manjih grešaka
- 3 = velike greške
- 2 = ozbiljne greške – tehnika očigledno nije usvojena
- 1 = vježba je morala biti suspendovana zbog bezbjednosti učesnika

Skala ocjenjivanja ličnosti (a do d) sadrži ocjene od 1 do 6:

- 6 = jaka ličnost, samouvjeren nastup, transparentna komunikacija, veoma dobar pregled situacije, veoma dobre pripreme, identifikacija opasnosti i sposobnost adekvatnog reagovanja, izražena ali ne pretjerana posvećenost bezbjednosti, dobar timski rad, dobra retorika.
- 5 = ličnost sa potencijalom za razvoj
- 4 = ambivalentna ličnost
- 3 = ličnost sa slabim razvojnim potencijalom
- 2 = blago nestabilna ličnost
- 1 = labilna ličnost

Uspješnost na ispitu se ocjenjuje sa:

- a) USPJEŠNO = prosječna ocjena veća ili jednaka 4
- b) NEUSPJEŠNO = prosjek manji od 4

Ako je prosjek na jednom ili više predmeta manji od 4, nije moguće zamjeniti ga sa drugim predmetom.

U slučaju da polaznik ne položi praktični dio ispita, mora ga polagati ponovo. Od završetka modula, moguća su 3 polaganja u roku od 36 mjeseci. Na ispit se ponovo može izaći nakon 3 mjeseca.

Članovi ispitne komisije su samo aktivni instruktori ili pozvani vođači, sa stečenom licencom vođača PSCG ili licencom kanjoning vođača sa međunarodnom dozvolom KSS-CIC, sa važećom licencom za tekući period i odgovarajućim iskustvom (najmanje 5 godina aktivnog rada kao kanjoning vođač PSCG, ili bar 5 godina aktivnog rada kao kanjoning vođač sa međunarodnom licencom KSS- CIC).

Nakon položenog završnog ispita modul 1, kandidat ima pravo da koristi naziv pomoćnik Kanjoning vođača sa licencom PSCG.

Licenca za pomoćnog vođača kanjoninga važi 3 godine. Produženje je jedino moguće kroz učešće u dodatnim licenciranim treninzima ili kroz učešće u nastavku obuke za vođača kanjoninga (Modul2)

Uslovi napredovanja

Svako ko je uspješno završio obuku i ispite za pomoćnog vođača kanjoninga, može da se uključi u dalje obuke za kanjoning vođače (Modul 2). Osoba mora da ima završenih 80 sati prakse u 3 različite kanjonske ture sa 3 različita kanjoning vođača sa licencom PSCG, KSS ili CIC .

9. Opis, namjena i cilj programa

Kanjoning je sport i rekreativna aktivnost u prirodnom okruženju. Osnovni sadržaj programa predstavljaju vještine koje se odnose na kanjoning, kao što su tehnike užetom, tehnike kretanja kroz vodu, tehnike spašavanja u divljoj vodi, pedagogija, poznavanje psihologije, retorike, geologije, meteorologije, hidrologije, sportske medicine, prve pomoći itd.

Glavni cilj programa je da svi kandidati steknu gore pomenute vještine i da se pripreme za odgovorno i uspješno obavljanje poslova i zadataka u kanjoningu, što se može obezbjediti sa nivoom 1 kvalifikacije.

Dodatni licencirani trening, kojem treba prisustvovati svake 3 godine, odigrava se u formi dvodnevno seminar. Učesnici seminara obnavljaju stečeno znanje i upoznaju se sa inovacijama iz oblasti kanjoninga (tehnike užadima, tehnike spašavanja, tehnike kretanja u divljoj vodi, tehnike vođenja, prva pomoć itd). Bez redovnog učešća u dodatnim licenciranim obukama, neophodno je obnoviti ispite za Pomoćnika Kanjoning Vođača

Pomoćnik kanjoning vođača pomaže u vođenju tura svih stepena težine, s tim da je prisustvo Kanjoning vođača sa licencom PSCG ili KSS - CIC obavezno i vođač mora imati važeću licencu kao i izražen pedagoški pristup. Osnovna uloga kako pomoćnika vođača tako i samog vođača je transfer znanja, vještina i iskustava iz oblasti kanjoninga kao i obezbjeđivanje bezbjednosti na vodenim turama. Takođe, od izuzetnog značaja je i prenošenje znanja o prirodi, promocija

i razvoj dubljih odnosa sa prirodnom okolinom i očuvanje prirode tokom kanjoninga. Ovim se postižu 3 osnovna cilja Kanjoning komisije PSCG: sigurnost, zaštita životne sredine i regulacija kanjoninga kao sporta i rekreativne aktivnosti u Crnoj Gori

10. Poslovi koji se mogu obavljati sa stečenim nivoom kompetencije

Pomoćnik kanjoning vodiča može obavljati sledeće poslove i aktivnosti:

- Vođenje kanjoning tura svih stepena težine, ali samo u prisustvu licenciranog vodiča kanjoninga sa važećom licencom PSCG u tom periodu,
- pomoć u organizovanju i sprovođenju kurseva iz oblasti kanjoninga za članove PSCG i svih zainteresovanih strana, nadzorom osobe sa višim stepenom stručnosti.
- obrazovni i vaspitni rad sa članovima PSCG pod nadzorom osobe sa višim stepenom stručnosti.

11. Trajanje obuke

Program obuke za pomoćnika kanjoning vodiča se sastoji od 47 časova teorije, 95 sati praktičnog rada i 8 sati za ispite, što je ukupno 150 sati.

	Teorija (h)	Praktično (h)	Ispitne obv. (h)
Pomoćnik vodiča kanjoninga	47	95	8
Ukupno:	150 *		

12. Povezanost sa drugim programima(zajednički predmeti sa drugim programima obuke, mjesto programa na petostepenoj ljestvici obuke i edukacije...)

Program obuke pomoćnika kanjoning vodiča je osnovni program obuke i ima zajedničke predmete sa svim kasnijim fazama treninga. Program je u potpunosti usklađen sa dodatnim licenciranim programima.

13. Kadrovski uslovi za sprovođenje programa i predviđenih nosilaca

Predavači i ispitivači za sprovođenje ovog Programa obuke mogu biti samo kanjoning instruktori licencirani od strane PSCG. Ako je potrebno, kao predavači učestvuju i pozvani kanjoning vodiči sa važećom licencom PSCG koji imaju relevantno iskustvo (najmanje 5 godina aktivnog rada kao kanjoning vodič sa licencom, ali samo u prisustvu instruktora PSCG.

U slučaju objektivne potrebe PSCG može za predavači i ispitivače angažovati i kanjoning instruktore sa licencom Kanjoning saveza Slovenije i/ili CIC-a.

14. Dobijanje naziva

Poslednjeg dana obuke, učesnik dobija potvrdu o uspješnom završetku učešća u kursu izdate od strane organizatora obuke. Nakon što učesnik uspješno završi ispite, na osnovu kontrolisane dokumentacije, dodeljuje mu se zvanje Pomoćnik kanjoning vodiča PSCG i izdaje mu se diploma o kvalifikaciji. Pomoćniku vodiča kanjoninga dodjeljuje se licenca, u

skladu sa Pravilnikom bližim uslovima načinu i postupku izdavanja licence stručnjaka osposobljenog za rad u planinarskim sportskim disciplinama. Pomoćnik vodiča takođe dobija od PSCG plastičnu legitimaciju.

Kanjoning licenca važi tri godine.

U slučaju da vodiči tokom perioda od 3 godine od dobijanja licence ne prisustvuju dodatnim licenciranim obukama, moraju ponovo polagati sve ispite za zvanje koje su imali, kako bi obnovili licencu.

: Nastavni plan i program dodatne obuke

	Naziv predmeta tj. Teme	Teorijski dio (h)	Praktični dio (h)
1.	Obnavljanje znanja i inovacije u tehnikama vođenja	1	3
2.	Obnavljanje znanja i inovacije u tehnikama sa užetom i tehnikama u divljoj vodi	1	4
3.	Prva pomoć i spasavanje	1	3
4.	Aktualna tema (određena na godišnjem nivou)	1	2
		4	12
Ukupno		16	

Za sat u programu se smatra nastavni čas u trajanju od 45min.

Za uspješan završetak seminara potrebno je 100% učešće u teorijskom i praktičnom radu.

15. Uslovi za prijavu

Kandidati za pomoćnika kanjoning vodiča na početku obuke moraju ispunjavati sledeće uslove:

- minimum 18 godina starosti;
- minimum završena trogodišnja stručna škola;
- dokaz o završetku prve pomoći, ne stariji od tri godine (min 16 sati.);
- ljekarsko uvjerenje (ne starije od 6 meseci), što potvrđuje sposobnost za ronjenje;
- potvrda da kandidat nije krivično gonjen (ne starija od 12 meseci)
- priloženi spisak od 10 tura u različitim kanjonima;
- da je kandidat ovladao osnovnim tehnikama uzeta (čvorovi: osmica, ladjarski poluladjarski, sredstva za spuštanje niz stijene, penjanje sa užetom bilo kojom tehnikom);
- Dobra tehnika plivanja;
- penjanje sa kanjoning opremom u pravcima težine 3-4;
- Obavezno ličnu opremu;
- odgovarajuće psihofizičke sposobnosti:
- 500 m visinske razlike u 1h
- 3000 m trčanja u 14 min;
- 200 m plivanja slobodnom tehnikom u 4 min;
- 30 sklekova;
- 6 zgibova;
- 30 trbušnjaka;
- Slobodni zaron sa izjednačavanjem pritiska na dubini od 4m.

Kandidati pokazuju dobre vještine plivanja, znanje osnovnim penjackim tehnikama i relevantne fizičke i mentalne kondicije na početku treninga. U slučaju da pokazano znanje ili psihomotorne performanse nijesu adekvatne, kandidat iz bezbjednosnih razloga može biti odbijen.

2:

KANJONING VODIČ

1. Naziv programa

Kanjoning vodici

2. Organizator obuke

PSCG-komisija za kanjoning

3. Nivo obuke

Drugi stepen

4. Vođa obuke

Instruktor kanjoninga sa licencom PSCG.

U slučaju potrebe za vođu obuke može biti angažovan instruktor iz neke druge kanjoning organizacije koji posjeduje licencu u skladu sa ovim Programom (npr. iz Kanjoning saveza Slovenije ili CIC-a).

5. STEČENE KOMPETENCIJE, KOJE STRUČNI RADNIK STIČE NAKON OBUKE

Sa stečenom titulom Kanjoning vodiča kandidat stiče sledeće kompetencije:

Sposobnost da samostalno vodi kanjoning ture svih nivoa težine.

Sposobnost za samostalan rad u društvima koja su članovi PSCG, u kojima je edukacija u oblasti kanjoning namjenjena članovima i širem krugu zainteresovanih pojedinaca.

6. Predmeti

Predmeti za program obuke "Vodič kanjoninga"

	Naziv predmeta tj. teme	Predavači	Teorija (h)	Praksa (h)
1.	Vodenje grupe, strategije vođenja. Psihologija vođenja., uloga vodiča Teorijska osnova vođenja, edukacija kroz samo vođenje, empatija i socijalne percepcije, karakter vodiča, društveni odnosi unutar grupe, održavanje pozitivne energije u grupi, komunikacija i kretanje u okviru grupe ...		1	10
2.	Anticipacija kao sredstvo za procjenu i smanjenje nivoa rizika, upravljanje kriznim situacijama Analiza podataka pred turu. npr. starost gostiju, , vremenska prognoza, kanjon, priprema plana u skladu sa rezultatima analize, korišćenje plana i usputna analiza i korekcija u realnom vremenu, analiza životne sredine, članova grupe, pojedinačne tehnike i njene efikasnosti, itd, anticipacija i izbjegavanje potencijalnih komplikacija. makro i mikro analize i korekcije		1	3
3.	Retorika, pružanje informacija (brifing) i komunikacija Ponašanje vode grupe, položaj tijela, držanje, gestovi, kontakt očima, način govora i intonacija glasa, metode prenošenja informacija, ciljane komunikacija, pozitivne smjernice, komunikacija između vodiča.		2	8

4.	Organizacija i vođenje ture Organizacija i upravljanje na turama analiza i optimizacija performansi, upravljanje grupama, strategija vođenja Psihologija vođenja, uloga vodiča, organizovanje grupe i raspored kretanja na tehnički zahtjevnijim djelovima -.. sidrišta, zahtjevniji vodeni dijelovi.			10
5.	Tehnike spašavanja i samo-spašavanja sa užadima (vertikalno spašavanje iz divlje vode) Tehnike samospašavanja u slučaju zaglavljivanja uzeta u vodopadima, tehnike spašavanja drugih u slučaju zaglavljivanja uzeta u vodopadu, tehnike na sidrištu...			15
6.	Osnove pedagogije u sportu Osnovne osobine i karakteristike obrazovnog procesa, edukacija kroz sport, međuljudski odnosi u oblasti obrazovanja, odnos nastavnika-vodiča, obrazovni modeli ...		2	
7.	Spašavanje i ronjenje tokom kanjoniniga Specifičnosti upotrebe ronjenja u spasilačkim tehnikama u kanjoningu, situacione vježbe i vježbe različitih scenarija ...			10
8.	Složene tehnike užadi Povezivanje dvije ili više jednostavnih tehnika užadi za formiranje kompozitne tehnike koja omogućava prevazilaženje složenih djelova kanjona...			10
9.	Meteorologija Cikloni i anticiklon, topli hladni frontovi, vrste oblaka, vrsta i intenzitet padavina, formiranje kiša, razumijevanje i korišćenje vremenske prognoze i meteoroloških modela, posmatrajući razvoj vremena		2	1
10.	Zaštita životne sredine u kanjoningu tehnike vođenja koje smanjuju uticaj na životnu sredinu, svijest vodiča o značaju zaštite životne sredine ... Ovaj kurs je prisutan u svakom trenutku praktične vježbe u kanjonima i prirodnom okruženju		1	Ovaj predmet je prisutan u svakom trenutku praktične vježbe
11.	Prva pomoć, organizacija, pri nesrećama, prinudni bivak u kanjonu Praktične vježbe i scenarija za hitno reagovanje, organizovanje grupe u slučaju nesreće, osnovne metode oživljavanja, načini transporta povrijeđenog u slučaju manjih povreda, komunikacija unutar grupe i sa timovima za spasavanje, praktične demonstracije bivak u kanjonu			8
12.	Vođenje planinskim putevima, orijentacija Vježbe vođenja grupe u teže dostupnim kanjonima, upotreba standardnih tehnika za pronalaženje polazne tačke puta ili pronalaženje pravog smjera, postavljanje ograde od uzeta..			5
13.	Menadžment u sportu sa osnovama informatike i propisa Ključne teme: liderstvo i upravljanje u sportu; organizacija i funkcionisanje saveza i klubova; marketing u sportu; finansiranje sporta; međunarodna saradnja;		1	Praktična primjena IT je prisutna tokom cijele obuke
Ukupno Ispitne obaveze Praksa Samostalne ture + seminarski rad Ukupno			10	80
				90
				(T 3 + P 7) 10
				80
				80
				260 (414 *)

Za sat u programu se smatra nastavni čas u trajanju od 45min.

8. USLOVI ZAVRŠETKA I USLOVI NAPREDOVANJA

Uslovi završetka

Da bi se uspješno završila obuka drugog stepena (Modul 2) i položio ispit potrebno je 100% prisustvo na svim teorijskim predavanjima i praktičnim vježbama. U suprotnom, kandidat mora ponovo prisustvovati cijelom treningu.

Po završetku Modula 2, polaže se teorijski ispit.

Dnevne procjene su podeljene na sledeće oblasti:

- a) procjena rizika prilikom izvođenja vježbe učesnika
- b) Priprema i prevencija
- c) grupni rad (timski rad) i komunikacija
- d) pregled situacije
- e) tehnika užetom
- f) divlja voda

Skalu za tehničko ocjenjivanje (e i f) predstavljaju ocjene od 1 do 6:

- 6 = bez greške
- 5 = manje greške
- 4 = više manjih grešaka
- 3 = velike greške
- 2 = ozbiljne greške – tehnika očigledno nije usvojena
- 1 = vježba je morala biti suspendovana zbog bezbjednosti učesnika

Skala ocjenjivanja ličnosti (a do d) sadrži ocjene od 1 do 6:

- 6 = jaka ličnost, samouvjeren nastup, transparentna komunikacija, veoma dobar pregled situacije, veoma dobre pripreme, identifikacija opasnosti i sposobnost adekvatnog reagovanja, izražena ali ne pretjerana posvećenost bezbjednosti, dobar timski rad, dobra retorika.
- 5 = ličnost sa potencijalom za razvoj
- 4 = ambivalentna ličnost
- 3 = ličnost sa slabim razvojnim potencijalom
- 2 = blago nestabilna ličnost
- 1 = labilna ličnost

Učesnici su svakodnevno upoznati sa ocjenama. U raspodeli rejtinga 1, 2 i 3, odluka o ocjeni se donosi na dnevnoj bazi.

Na kraju modula, za svaki predmet se računa prosječna ocjena. Da bi se stekao uslov za teorijski dio ispita, prosjek za sve predmete (A do F) mora biti jednak ili veći od 4.

- a) USPJEŠNO = prosječna ocjena veća ili jednaka 4
- b) NEUSPJEŠNO = prosjek manji od 4

Ako je prosječna ocjena jednog ili više predmeta niža od 4, ne može se zamijeniti sa drugim predmetom, i učešće u teorijskom (pismenom) dijelu ispita nije moguće. Modul 2 je neophodno ponoviti, pri čemu ne postoji ograničenje ponavljanja.

Teorijski (pismeni) ispit se sastoji od najmanje 140 pitanja iz glavnih predmeta (vođenje grupe, divlje vode, tehnike užadi i spašavanja, meteorologija, medicina) i sprovodi se kroz pitanja sa više ponuđenih odgovora. Kandidati imaju na raspolaganju maksimalno tri sata za rad. Pitanja biraju vođe programa iz baze podataka. Da bi se položio teorijski ispit, kandidati moraju imati 80% tačnih odgovora iz svakog glavnog predmeta. Ako se ne postigne ova vrijednost, smatra se da teorijski dio ispita nije položen. U dogovoru sa ispitivačkom komisijom, teorijski ispit treba ponoviti – najranije nakon dva mjeseca, a najkasnije 6 mjeseci od kraja predavanja. Ispit se može ponoviti do dva puta, a ako je podnosilac prijave neuspješan, neophodno je da ponovo pohađa obuku. Ukoliko su rezultati na granici (75% - 79%), rukovodilac obrazovanja odlučuje za dodatni usmeni ispit.

Članovi ispitne komisije su samo aktivni instruktori ili pozvani vođe, sa stečenom licencom vođe PSCG ili licencom kanjoning vođe sa međunarodnom dozvolom KSS-CIC, sa važećom licencom za tekući period i odgovarajućim iskustvom (najmanje 7 godina aktivnog rada kao kanjoning vođa PSCG, ili bar 7 godina aktivnog rada kao kanjoning vođa sa međunarodnom licencom KSS-CIC).

Nakon uspješnog završetka obuke (modula 2) i teorijskog ispita, kandidat nema pravo da koristi naziv Kanjoning vođa sa licencom PSCG. Kandidat nastavlja da održava postojeći nivo nadležnosti, sve dok ne održi samostalne praktične ture, seminarske radove i ispite (praktične).

Ispit za vođu kandidat mora obaviti najkasnije u roku od 3 godine nakon uspješnog završetka obuke (modul 2) i teorijskog ispita.

Kandidat mora obaviti samostalne praktične ture najkasnije godinu dana nakon završetka modula 2.

Praktične ture podrazumevaju 10 različitih tura na 3 različite lokacije, koje kandidati sprovode samostalno. Cilj praktičnih tura je trening i sticanje iskustva.

Tokom svake ture, potrebno je da se proizvede topografska karta posjećenog kanjona. Napravljeni radovi se smatraju seminarskim radom.

Ako samostalne ture nijesu obavljene u propisanom roku, učesnik mora ponovo polagati završni ispit modula 2.

Ispit vođenja je finalni ispit na obuci za Kanjoning vođu sa licencom KSCG, čiji sadržaj može da pokrije širok spektar znanja iz oba modula.

Ispit vođenja treba obaviti najkasnije 2 godine nakon završetka modula 2. Ako se ispit ne završi u predviđenom roku, učesnik mora ponovo polagati završni ispit modula 2.

Ispit vođenja predstavlja vođena tura, gdje kandidat vodi pod nadzorom ispitivača - trenera Kanjoning udruženja ili pozvanih vođa kanjoninga. Ispitivački odbor može da zahtijeva praktičnu demonstraciju ili usmeno objašnjenje svih praktičnih i teorijskih sadržaja, koji se provlače kroz treninge za 1. i 2. stepen.

Članovi ispitne komisije su samo aktivni instruktori PSCG ili pozvani vođači sa važećom licencom i odgovarajućim iskustvom (najmanje 5 godina aktivnog rada kao kanjoning vođač PSCG ili sa međunarodnom KSS-CIC licencom).

Ocjenjivanje ispita se vrši prema istim kriterijumima kao dnevno ocjenjivanje u modulu 2. Na kraju ispitivanja računa se prosječna ocjena. Ocjena ne sme biti niža od 4.

a) uspješno = prosjek svakog predmeta je veći ili jednak 4

b) Neuspješno = prosjek jednog predmeta manji od 4

Ako je prosjek nekog predmeta manji od 4, kandidat ponovo mora polagati ispit.

Ukoliko kandidat ne položi ispit, može ponovo polagati najviše 3 puta u roku od 36 mjeseci nakon završetka modula 2. Prvo ponavljanje mora izvršiti najkasnije u roku od 6 meseci. Ukoliko se ovaj rok ne ispoštuje, kandidat mora ponovo pohađati modul 2. U slučaju da je kandidat bio neuspješan u sva tri ponovna ispita, ne može dobiti licencu za kanjoning vođuča i mora ponoviti ceo modul 2.

Po uspješnom završetku obuke, kandidat dobija diplomu, kao i plastičnu karticu. Od tog trenutka kandidat preuzima sva prava i obaveze Kanjoning vođuča PSCG.

Svako ko ima titulu Kanjoning vođuča je u obavezi da pohađa dodatnu obuku u roku od tri godine, kako bi produžio licencu.

Uslovi napredovanja

Svako ko je uspješno završio treninge i ispite za licenciranog kanjoning vođuča može se prijaviti za dalju obuku za instruktora kanjoning vođuča. Kandidat mora aktivno da vodi kanjoning ture sa licencom, najmanje 5 godina.

9. Opis, namjena i cilj programa

Osnovni sadržaj programa je isti kao u obuci prvog nivoa, ali je dodat sadržaj tipa: retorika, organizacija i upravljanje turama, složene tehnike užadi, itd. Skoro cio program se odvija kroz praktičan rad i uključuje primjenu znanja u realnim situacijama i uslovima u različitim kanjonima. Cilj programa je da se primjeni svo znanje stečeno na prvom stepenu, u realnim uslovima i situacijama, i da produbi znanje o vođenju tura i složenim tehnikama. Ovime se učesnici spremaju da pravilno reaguju u različitim situacijama i da budu spremni za odgovorno i uspješno obavljanje vođenje kanjoninga, što je osnovni cilj programa. Kanjoning vođuč je obučen za obavljanje tura svih nivoa težine. Drugi cilj je kvalifikacija za samostalan rad u društvima koja su članovi PSCG , gdje će biti organizovane obuke za kanjoning, kao sportsko-rekreativnu aktivnosti, za članove klubova i širi krug zainteresovanih strana.

Licenciranje obuhvata dodatnu obuku, koja je predviđena za obnovu znanja i uvođenje noviteta. Dodatna obuka, kojoj je neophodno prisustvovati svake tri godine, ima oblik dvodnevno seminar. Kandidati na seminar obnavljaju stečena znanja upoznaju se sa inovacijama u oblasti kanjoninga (tehnike uzeta, tehnike spašavanja, tehnika u divljim vodama, tehnike vođenja, prva pomoć, itd). Bez redovnog pohađanja dodatne obuke, neophodno je da se ponovo polažu ispiti za vođuča PSCG.

Aktivnost kanjoning vođuča se odnosi na ture svih nivoa težine i na samostalan rad u klubovima i ima izražen edukativni karakter obrazovanja odraslih. Primarni cilj ove operacije je transfer znanja, vještina i iskustva u kanjoningu i osiguravanje bezbjednosti na turama. Takođe, od izuzetnog značaja je i prenošenje znanja o prirodi, promocija i razvoj dubljih odnosa sa prirodom okolinom i očuvanje

prirode tokom kanjoninga. Ovime se postižu 3 osnovna cilja Kanjoning komisije PSCG: sigurnost, zaštita životne sredine i regulacija kanjoninga kao sporta i rekreativne aktivnosti u CG.

10. Poslovi koji se mogu obavljati sa stečenim nivoom kompetencije

- vođenje tura svih nivoa težine, ali samo uz dozvolu koja važi za tekući period,
- samostalni kursevi iz oblasti kanjoninga za članove PSCG i svih zainteresovanih strana, ali samo sa licencom koja važi za tekući period,
- Nezavisni obrazovni vaspitni rad sa članovima PSCG, ali samo uz dozvolu koja važi za tekući period.

11. Trajanje obuke

Obuka za licenciranog kanjoning vodiča se sastoji od 10 sati teorije, 240 sati praktičnog rada i 11 sati za ispite, što je ukupno 261 sati.

	Praksa (h)	Teorija (h)	Praksa (h)	Samostalne ture (h)	Ispitne obaveze. (h)
Voda kanjoninga	80	10	80	80	11
Ukupno:	261 (414*)				

* Ukupan broj časova uz prethodnu obuku.

12. Povezanost sa drugim programima (zajednički predmeti sa drugim programima obuke, mjesto programa na petostepenoj ljestvici obuke i edukacije...)

Obuka za kanjoning vodiča sa licencom KSS je poslednja faza programa obuke za kanjoning vodiča i ima zajedničke predmete sa svim narednim stepenima obuke u okviru obuke za kanjoning instruktora. Program je u potpunosti u skladu sa programima dodatne obuke.

1	2	3	4	5
40 do 120 sati	minimalno 130 sati	minimalno 300 sati	minimalno 600 sati	minimalno 2400 sati
	Voda kanjoninga – 261 sati (414 sati*)			

* Ukupno sati uz prethodnu obuku.

13. Kadrovski uslovi za sprovođenje programa i predviđenih nosilaca

Predavači i ispitivači za sprovođenje ovog Programa obuke mogu biti samo kanjoning instruktori licencirani od strane PSCG. Ako je potrebno, kao predavači učestvuju i pozvani kanjoning vodiči sa važećom licencom PSCG koji imaju relevantno iskustvo (najmanje 5 godina aktivnog rada kao kanjoning vodič sa licencom, ali samo u prisustvu instruktora PSCG.

U slučaju objektivne potrebe PSCG može za predavači i ispitivače angažovati i kanjoning instruktore sa licencom Kanjoning saveza Slovenije i/ili CIC-a.

14. Dobijanje naziva

Posljednjeg dana obuke, učesnik dobija potvrdu o uspješnom završetku izdate od strane organizatora obuke. Ako učesnik uspješno položi ispite (teoretski), možete početi sa obavljanjem samostalnih praktičnih tura i pripremanjem seminarskog rada. Nakon uspješnog završetka samostalne praktične ture i završenog seminarskog, može pristupiti završnom ispitu. Nakon što učesnik uspješno završi ispit, na osnovu kontrolisane dokumentacije, dodeljuje mu se zvanje kanjoning vodiča sa PSCG i izdaje mu se diploma o kvalifikaciji. Vodiču kanjoninga dodjeljuje se licenca, u skladu sa Pravilnikom bližim uslovima načinu i postupku izdavanja licence stručnjaka osposobljenog za rad u planinarskim sportskim disciplinama. Vodič takođe dobija od PSCG plastičnu legitimaciju. Naziv kanjoning vodič se koristi za sve učesnike programa, bez obzira na pol.

Kanjoning licenca važi tri godine, a nakon toga vodiči moraju da pohađaju dodatnu obuku za obnovu licence.

Nastavni plan i program dodatne obuke

	Naziv predmeta tj. Teme	Teorija (h)	Praksa (h)
1.	Obnova znanja i inovacije u tehnikama vođenja	1	3
2.	Obnova znanja i inovacije u tehnikama, sa uzetom i na divljim vodama	1	4
3.	Prva pomoć i spašavanje	1	3
4.	Aktuelna tema (određena na godišnjem nivou)	1	2
Ukupno		4	12
		16	

Nastavni čas traje 45 minuta.

Za uspješno pohađanje seminara zahteva učešće 100% u teorijskom i praktičnom radu.

16. Uslovi za upis/učešće

Kandidati za titulu kanjoning vodiča treba da ispunjavaju sledeće uslove:

- uspešno završena obuka i dobijena titula pomoćnika kanjoning vodiča PSCG
- završio minimum 3 godine stručne škole,
- odgovarajuće psiho-fizičke sposobnosti
- obavezno 80 sati vođenja tura kao vodič PSCG
- Obavezna lična oprema

INSTRUKTOR kanjoning vodiča

1. Naziv programa

Instruktor kanjoning vodiča

2. Organizator

PSCG

3. Nivo obuke

Treći stepen

4. Stečene kompetencije, nakon obuke

- Sposobnost da se sprovede obuka vodičima i pomoćnicima vodiča kanjonga.
- Sposobnost rada u društvima, koji su članovi PSCG, u kojima je edukacija iz oblasti kanjonga namjenjena širem krugu zainteresovanih strana.

5. Predmeti

: Nastavni plan i program obuke "Instruktor Kanjoning vodiča sa licencom

	Naziv predmeta tj. teme	Predavaci	Teorija (h)	Praksa (h)
1.	Nastava, didaktika i andragogija Zakoni i karakteristike obrazovanja i njihova uloga u nastavi, faktori i funkcije obuke, izbor odgovarajućih metoda rada i postavljanje realnih ciljeva obrazovanja odraslih, izbor nastavnih oblika, nastavnih sredstava koji se koriste u praksi		6	0
2.	Retorika i komunikacija Nastup instruktora pred učesnicima, praktične vježbe, priprema nastupa i predavanja, nastup pred grupom, prilagođavanje predavanja situaciji, načina prenošenja informacija.		2	8
3.	Upravljanje u izuzecima Sprovođenje obuke u izuzetnim okolnostima, prilagođavanje obuke situaciji		1	0
4.	Ocjenjivanje Upoznavanje sa načinom ocjenjivanja kandidata, postizanje objektivnosti, koordinacija mišljenja instruktora i alata za procjenu, praktična provjera kandidata.		2	1
5.	Upravljanje stresom Značaj i uloga stresa u sprovođenju obuke, uticaj stresa na ljude, mere za smanjenje stresa.		4	0
6.	Upravljanje bezbjednošću obuke Pregled zajedničkih opasnih situacija koje se dešavaju na kursevima; faktori koji utiču na smanjenje sigurnosti; Mjere opreza kako bi se smanjio rizik; praktična demonstracija opasnih situacija i sprečavanje istih.		6	4
7.	Priprema dokumentacije Dokumenti potrebni za obavljanje obuke; smjernice za pripravnika; izveštaj o završetku obuke.		3	3
			24	16
Ukupno			40	
Praktični dio na obuci za III stepen			140	
Ispitne obaveze			4	
Ukupno			184 (598 *)	

Za sat u programu se smatra nastavni čas u trajanju od 45min.

8. Uslovi završetka i uslovi napredovanja

Uslovi završetka

Da bi se uspješno završila obuka trećeg stepena (Modul 3) i položio ispit potrebno je 100% prisustvo na svim teorijskim predavanjima i praktičnim vježbama. U suprotnom, kandidat mora ponovo prisustvovati cijelom treningu.

Po završetku Modula 3, polaže se teorijski ispit.

Dnevne procjene su podijeljene na sledeće oblasti:

- a) Predavanje sadržaja i retorika
- b) Priprema dokumentacije
- c) Grupni rad
- d) Osiguravanje bezbjednosti

Skalu za tehničko ocjenjivanje (d) predstavljaju ocjene od 1 do 6:

- 6 = bez greške
- 5 = manje greške
- 4 = više manjih grešaka
- 3 = velike greške
- 2 = ozbiljne greške – tehnika očigledno nije usvojena
- 1 = vežba je morala biti suspendovana zbog bezbjednosti učesnika

Skala ocjenjivanja ličnosti (a, b i c) sadrži ocjene od 1 do 6:

- 6 = jaka ličnost, samouveren nastup, transparentna komunikacija, veoma dobar pregled situacije, veoma dobre pripreme, identifikacija opasnosti i sposobnost adekvatnog reagovanja, izražena ali ne pretjerana posvećenost bezbednosti, dobar timski rad, dobra retorika.
- 5 = ličnost sa potencijalom za razvoj
- 4 = ambivalentna ličnost
- 3 = ličnost sa slabim razvojnim potencijalom
- 2 = blago nestabilna ličnost
- 1 = labilna ličnost

Učesnici su svakodnevno upoznati sa ocenama. U raspodeli rejtinga 1, 2 i 3, odluka o ocjeni se donosi na dnevnoj bazi.

Na kraju modula, za svaki predmet se računa prosječna ocjena. Da bi se stekao uslov za teorijski dio ispita, prosjek za sve predmete (A do D) mora biti jednak ili veći od 4.

USPJEŠNO = prosječna ocjena veća ili jednaka 4

NEUSPJEŠNO = prosjek manji od 4

Ako je prosječna ocjena jednog ili više predmeta niža od 4, ne može se zamjeniti sa drugim predmetom, i učešće u praktičnom ispitivanju nije moguće. Modul 3 se ponavlja, ne postoji ograničenje ponavljanja.

Praktični ispit je finalni dio obuke. Održava se posljednjeg dana obuke. Praktični ispit se sastoji od prezentovanja jedne od tema i demonstracije naprednih tehnika, koje su dio kursa za nivo I (pomoćnik kanjoning vodiča), sve to pod nadzorom komisije koju čine instruktori.

Ispitivači su samo aktivni instruktori sa najmanje 5 godina aktivne obuke vodiča i starijih instruktora iz međunarodne komisije za kanjoning (CIC).

Procjena ispita se vrši prema istim kriterijumima kao dnevna ocjenjivanja u Modul 3

a) uspješno = prosjek svakog predmeta je veći ili jednak 4

b) neuspješno = prosjek bar jednog predmeta manji od 4

Ako je ocjena iz nekog predmeta manja od 4, kandidat mora da ponovi cijeli praktičan rad na kursu za treći nivo.

Po uspešnom završetku obuke, kandidat dobija diplomu, kao i plastičnu karticu. Od tog trenutka kandidat preuzima sva prava i obaveze Kanjoning vodiča

Svako ko ima titulu Instruktora kanjoning vodiča je u obavezi da pohađa dodatnu obuku u roku od tri godine, kako bi produžio licencu.

Uslovi napredovanja

Titula Instruktora Kanjoning vodiča je trenutno najviše zvanje u oblasti kanjoninga.

9. Opis, namjena i cilji programa

Osnovni sadržaj programa je isti kao na obukama za nivo I i II, a u nivou III dodaje se sadržaj tipa: retorika, prenošenje znanja, didaktika, metode učenja odraslih, upravljanje izuzetnim situacijama, upravljanje stresom, upravljanje bezbjednošću, priprema dokumentacije i plana. Prvi dio programa je teorijski, gdje kandidati uče o oblastima koje su od značaja za obezbjeđivanje materijala za učenje i obezbjeđivanje sigurnosti tokom izvođenja kurseva. U praktičnom dijelu obuke odraslih priprema se način učenja odraslih i priprema se sva potrebna dokumentacija za kurs. Cilj programa je da pripremi kandidate za kvalitetno i odgovorno prenošenje znanja kandidatima zainteresovanim za profesionalno bavljenje kanjoningom. Ovo je osnovni cilj programa. Drugi cilj je da se učesnicima obezbjedi najviši mogući nivo bezbjednosti tokom izvođenja kurseva.

Glavni deo obuke za sticanje zvanja instruktor Kanjoning vodiča predstavlja praktičan rad kandidata u toku trećeg nivoa. Tu kandidati, pod nadzorom instruktora sa najmanje pet godina iskustva instruktora, aktivno učestvuju u obuci.

Licenciranje obuhvata dodatnu obuku, koja je predviđena za obnovu znanja i uvođenje noviteta. Dodatna obuke, kojoj je neophodno prisustvovati svake tri godine, ima oblik dvodnevno seminara. Kandidati na seminar obnavljaju stečena znanja upoznaju se sa inovacijama u oblasti kanjoninga (tehnike uzeta, tehnike spašavanja, tehnike na divljim vodama, tehnike vođenja, prva pomoć, itd). Bez redovnog pohađanja dodatne obuke, neophodno je da se ponovo polažu ispiti za instruktora kanjoning vodiča PSCG.

Aktivnost Instruktora kanjoning vodiča odnosi se na obuku stručnog kadra u polju kanjoninga i ima izražen edukativni i pedagoški karakter u obrazovanju odraslih. Primarni cilj ove obuke je transfer znanja, vještina i iskustva u kanjoningu i obezbjeđivanje sigurnosti na kursovima KSCG.

10. Poslovi koji se mogu obavljati sa stečenim nivoom kompetencije

- organizovanje obuke za pomoćnike vodiča i vodiče kanjoninga, ali samo uz licencu koja važi za tekući period.

11. Trajanje obuke

Program obuke za Instruktora kanjoning vodiča obuhvata 16 časova teorije, 24 sata praktičnog rada i 140 sati pohađanja u trećem stepenu.

	Teorija (h)	Praksa(h)	Praktičan rad na nivou kursa III (h)	Ispit (h)
Instruktor kanjoning vodiča	24	16	140	4
Ukupno:	184 (598*)			

* Ukupan broj časova prethodnog treninga.

Tabela: Mjesto programa na petostepenoj ljestvici

1	2	3	4	5
40 do 120 sati	minimalno 130 sati	minimalno 300 sati	minimalno 600 sati	minimalno 2400 sati
		Instruktor kanjoning vodiča – 184 sati (598*)		

* Ukupno sati prethodne obuke.

1. Dobijanje naziva

Kada je kandidat uspješno završio sve obaveze, organizator obuke na osnovu dokumentacije kandidata dodjeljuje diplomu za zvanje instruktora kanjoning vodiča. Učesnici će takođe dobiti i plastičnu legitimaciju, koju dodeljuje organizator programa. Naziv Instruktor kanjoning vodiča sa licencom PSCG se koristi za sve učesnike programa, bez obzira na pol.

Licenca u oblasti kanjoninga, u skladu sa pravilima PSCG, koji su odobreni od strane komisije za kanjoning važi 3 godine. Svake tri godine moraju da pohađaju dodatnu obuku za obnovu licence. (Tabela 20).

Tabela: Predmeti za dodatnu obuku

	Naziv predmeta tj. teme	Teorija (h)	Praksa (h)
1.	Obnova znanja i inovacije u tehnikama vođenja	1	3
2.	Obnova znanja i inovacije u tehnikama, užadi i divljoj vodi	1	4
3.	Prva pomoć i spašavanje	1	3
4.	Aktuelna tema (određena na godišnjem nivou)	1	2
Ukupno		4	12
		16	

Sat obuke predstavlja nastavni čas u trajanju od 45min.

Za uspješno pohađanje seminara zahtijeva učešće 100% u teorijskom i praktičnom radu.

16. Uslovi za upis/učešće

Kandidati za titulu Instruktor kanjoning vodiča treba da ispunjavaju sledeće uslove:

- najmanje 5 godina aktivnog vođenja sa zvanjem kanjoning vodica,
- završeno najmanje 4 godine srednje škole,
- članstvo u PSCG,
- odgovarajuće psiho-fizičke sposobnosti,
- Obavezna lična oprema.